

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO dla klas IV – VIII W UJĘCIU KRYTERIALNYM

Wprowadzenie

Zasady zawarte w PSO w sposób wyrazisty i jednoznaczny dostarczają opinii o poziomie opanowania wiedzy i umiejętności przez uczniów oraz służą przekazaniu dzieciom informacji wspierającym uczenie.

Pomoc w uczeniu się jest istotnym elementem tzw. oceniania kształtującego, według którego ustalanie kryteriów oceniania – wskazywanie na to, co jest najważniejsze i na co uczniowie powinni zwrócić szczególną uwagę – jest jedną ze spraw nadrzędnych. Zaproponowany PSO uwzględnia; tam, gdzie to jest możliwe i potrzebne; kryterialne ocenianie kształconych umiejętności.

UWAGA! Przedstawiony poniżej Przedmiotowy system oceniania z języka polskiego dla klas IV – VIII; mimo że od kilku lat funkcjonuje i sprawdza się w odczuciu w praktyce; należy traktować tylko jako propozycję, która może ulec modyfikacji, biorąc pod uwagę warunki, możliwości czy potrzeby uczniów. W dydaktyce nie można bowiem wskazywać żadnych rozwiązań jako jedynie słusznych i skutecznych.

O każdej modyfikacji uzupełnianej aneksem, uczeń i rodzice będą poinformowani.

Zasady ogólne

OCENIANIE

1. Obszary oceniania, czyli co będzie oceniane...

Ocenianiu podlega:

- głośne czytanie,
- rozumienie czytanego tekstu (w formie testu zawierającego pytania zamknięte i otwarte),
- recytacja tekstów,
- zaangażowanie czytelnicze (sprawdziany ze znajomości lektur, znajomość tekstów literackich, czytelnicza aktywność),
- sposób prowadzenia zeszytu (troska o estetykę notatek, zadań domowych, wykonywanie poleceń, zadań, itp.)
- aktywny udział w lekcji,
- krótsze i dłuższe wypowiedzi na lekcji (np. opowiadanie, udział w dyskusji itp.),
- notatki tworzone samodzielnie na lekcji,
- umiejętność pracy w grupie,
- kompetencje językowe (w formie ćwiczeń, kartkówek, sprawdzianu z nauki o języku),
- umiejętności ortograficzne (w formie ćwiczeń, sprawdzianów, kartkówek i dyktand: 15-20 minut),
- prace pisemne (krótsze i dłuższe) przewidziane programem dla danej klasy,
- pisemne prace domowe,
  - projekty,
- niewerbalne wytwory pracy,

– inne działania, np. redagowanie tekstów do gazetki lub na stronę internetową szkoły, własna twórczość literacka, udział w przedstawieniach, udział i osiągnięcia w konkursach.

II. Sposób oceniania

Ocenianie ma charakter informacyjny o osiągnięciach ucznia i motywacyjny do podjęcia dalszej pracy.

1. Umiejętności oceniane na lekcjach języka polskiego

Na lekcjach języka polskiego ocenie podlega:
- mówienie (opowiadania ustne – twórcze i odtwórcze)
- czytanie: - głośne i wyraziste z uwzględnieniem zasad kultury żywego słowa - ciche ze zrozumieniem
- pisanie, redagowanie określonych form wypowiedzi (w domu i w klasie)
- posługiwanie się poznanymi zasadami ortograficznymi (cotygodniowe kartkówki, dyktanda, systematyczne prowadzenie banku ortografii, zeszytów ortografii – wybrani uczniowie) - ortograficzna samokontrola (stosowanie poznanych zasad w praktyce, poprawność przepisywania z podanego wzorca, np. tablica, podręcznik, słowniki)
- znajomość treści lektur obowiązkowych (zgodnie z wykazem do przerobienia w każdej klasie)
- znajomość wybranych zagadnień z nauki o języku (gramatyki)
- inne (recytacja, rysunkowe konkretyzacje utworów literackich, wykonanie określonych projektów, realizacja zadań w grupie)
- sposób prowadzenia zeszytu OKEJ-a
- zaangażowanie czytelnicze - znajomość lektur, aktywność biblioteczna.

2. Sposób i metody oceniania poszczególnych umiejętności

Umiejętność:	Sposób oceniania:
- mówienie	- kryteria oceny opowiadania ustnego
- czytanie:	
- głośne i wyraziste z uwzględnieniem zasad kultury żywego słowa	- kryteria oceny czytania głośnego
- ciche ze zrozumieniem	- według liczby uzyskanych punktów przeliczanych na oceny [podawane po każdym sprawdzianie]
- pisanie, redagowanie określonych form wypowiedzi (w domu i w klasie)	- kryteria oceny pisemnych prac redagowanych w klasie i w domu (ćwiczenia redakcyjne)
- posługiwanie się poznanymi zasadami	- zasady oceniania dyktand, kartkówek

ortograficznymi (dyktanda)	
- znajomość treści lektur obowiązkowych (zgodnie z wykazem w każdej klasie),	- według liczby uzyskanych punktów przeliczanych na oceny [podawane po każdym sprawdzianie]
- aktywność czytelnicza - znajomość treści lektur uzupełniających oraz książek	- ocena za notatki przygotowane przez ucznia lub pytania sprawdzające znajomość treści (minimum jedna pozycja w miesiącu – brak skutkuje oceną niedostateczną)
- znajomość wybranych zagadnień z nauki o języku (gramatyki)	- według liczby uzyskanych punktów przeliczanych na oceny [podawane po każdym sprawdzianie]
- recytacja	- kryteria oceny recytacji
- rysunkowe konkretyzacje utworów literackich	- kryteria oceny rysunkowych konkretyzacji utworów
- realizacja określonych projektów	- kryteria podawane po realizacji projektu, uwzględniające zasady ustalone przed jego realizacją
- ocena realizacji zadań w grupie	- kryteria oceny współpracy w grupie
- aktywność na lekcji	- kryteria konkursu aktywizującego ucznia ustalane na początku każdego roku szkolnego
Ocena zeszytu OKEJ-a	<p>Klasa IV- ocenie podlega estetyka prowadzenia zeszytu, notatek, jakość wykonywania zadań domowych, konsekwentne i rzetelne wykonywanie zleconych poleceń. Zeszyt oceniany jest wyrywkowo, lecz nie mniej niż raz w semestrze. Nauczyciel odnotowuje jaki fragment podlegał sprawdzeniu.</p> <p>Klasa V-VIII - począwszy od klasy V. uczeń wdrażany jest do przejęcia odpowiedzialności za własne uczenie – prowadzi więc tzw. zeszyt OKEJ-a. Nauczyciel na lekcji wyjaśnia pisownię każdego trudnego ortogramu, wskazuje wzorzec, instruuje i wyjaśnia trudniejsze treści, może prosić o kontrolę poprawności wykonania/ wsparcie innego ucznia, co wzmocni oddziaływanie nauczania i uczenia się „Uczeń uczniowi pomaga”. Ocenie podlega estetyka/czytelność prowadzenia zeszytu, notatek, jakość i poprawność wykonywania zadań domowych (wyrywkowo) oraz form wypowiedzi zgodnie z podanymi kryteriami.</p>

--	--

3. Skala ocen

- celujący (6)
- bardzo dobry (5)
- dobry plus (4+)
- dobry (4)
- dostateczny plus (3+)
- dostateczny (3)
- dopuszczający plus (2+)
- dopuszczający (2)
- niedostateczny (1)

Uczniowie otrzymują także ocenę z „plusem” bądź „minusem” zgodnie z podanymi kryteriami przeliczania punktów na oceny (patrz punkt. 8. PSO):

4. „Plusy” (+) i „minusy” (-)

Uczniowie otrzymują także „plusy” i „minusy”.

„Minus” uczeń może otrzymać za:

- brak zadania domowego (niezgłoszonego przed lekcją)
- brak podręczników, zeszytu
- nieprzyniesienie potrzebnych materiałów (niezgłoszone przed lekcją)
- słabe, złe wywiązanie się z zadań wykonywanych w grupie
- braki, niekompletność (tematów, notatek, zadań domowych) zeszytu przedmiotowego.

Trzy „minusy” równe są ocenie niedostatecznej.

„Minusy” nauczyciel odnotowuje w swoim notatniku.

„Plus” uczeń może otrzymać za:

- nieskomplikowane, krótkie zadania domowe
- przyniesienie dodatkowych materiałów wykorzystanych podczas lekcji
- dobre wywiązanie się z zadań realizowanych w grupie
- kompletność zeszytu przedmiotowego.

Pięć „plusów” równa się ocenie bardzo dobrej.

„Plusy” nauczyciel odnotowuje w swoim notatniku.

W klasie stosuje się również system motywacyjny uczniów w postaci konkursu na „Mistrza ortografii”, „Zdobywcy Krainy Wiedzy i Umiejętności” premiowany tzw. perełkami.

Kończący się zdobyciem oceny bardzo dobrej lub celującej oraz tytułu i dyplomu z podpisem nauczyciela i Dyrektora Szkoły.

5. Informowanie uczniów o osiągnięciach, postępach w nauce

- Każda ocena będzie umotywowana (pisemnie lub ustnie) i odniesiona do indywidualnych postępów ucznia.

- Prace pisemne będą oceniane według kryteriów oceniania (kryteriów sukcesu), zakończone oceną (notą) lub informacją zwrotną pozwalającą uczniowi zrozumieć, co zrobił dobrze, a co należy jeszcze poprawić i jak ma zaplanować pracę w celu usunięcia braków w wiedzy i umiejętnościach oraz wskazać mu kierunek dalszego rozwoju. Informacja zwrotna będzie także udzielana w formie ustnej.
- Każdy odnotowany lub zauważony błąd należy poprawić samodzielnie lub zgodnie z poleceniem nauczyciela.
Brak zaleconej poprawy skutkuje wyznaczeniem kolejnych ćwiczeń umożliwiających utrwalenie lub opanowanie określonego materiału.
Dalsze ich ignorowanie jest jednoznaczne z oceną niedostateczną.
- **Każdy sprawdzian uczeń może (po uzgodnieniu z nauczycielem) zaliczyć w innej, niż pisemna, formie, jeśli wybrany sposób zwiększa jego szanse edukacyjne.**
- **Sprawdziany i kryteria oceniania uwzględniają zalecenia zawarte w opiniach lub orzeczeniach poradni psychologiczno-pedagogicznej.**
- Zwiększeniu motywacji do nauki służyć będzie wypracowany przez nauczyciela system zachęcający do wzmożonej aktywności na lekcji i nagradzający indywidualne osiągnięcia dostosowany do zespołu uczniów (konkurs perełek zakończony wręczaniem dyplomów, „motywce”, pochwały ustne i pisemne).

6. Zasady oceniania sprawdzianów

1 a) Wypracowania, prace pisemne i inne obszary podlegające sprawdzaniu oceniane są zgodnie kryteriami oceniania „PSO w ujęciu kryterialnym” opracowanego dla każdego z nich, z uwzględnieniem indywidualnych możliwości uczniów ujętych w opiniach, orzeczeniach poradni psychologiczno-pedagogicznej..

b) Oceny ze sprawdzianów oceniane w oparciu o punkty przeliczane są na stopnie w oparciu o następujący przelicznik procentowy:

100 – 90% (bardzo dobry)

89 -75% (dobry)

74– 55% (dostateczny)

54 – 31% (dopuszczający)

30 – 0 (niedostateczny).

Podane punkty przeliczane są na stopnie, z uwzględnieniem „plusów” i „minusów”.

C

2. Przy ocenianiu prac pisemnych uczniów mających obniżone kryteria oceniania nauczyciel stosuje następujące zasady przeliczania punktów na ocenę:

1. **poniżej 19% możliwych do uzyskania punktów - niedostateczny**
2. **20% - 39% - dopuszczający**
3. **40% - 54% - dostateczny**
4. **55% - 70% - dobry**
5. **71% - 89% - bardzo dobry**
6. **90% - 100% - celujący**

. W nauczaniu dzieci niepełnosprawnych możliwości ucznia są punktem wyjścia do formułowania wymagań, dlatego ocenia się przede wszystkim postępy i wkład pracy oraz wysiłek włożony w przyswojenie wiadomości przez danego ucznia.

7. Stosowane formy i sposoby pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Uczniowie z dostosowaniem wymagań edukacyjnych i stwierdzoną dysleksją rozwojową

- **Każdy sprawdzian uczeń może (po uzgodnieniu z nauczycielem) zaliczyć w innej, niż pisemna, formie, jeśli wybrany sposób zwiększa jego szanse edukacyjne.**
- **Sprawdziany i kryteria oceniania uwzględniają zalecenia zawarte w opiniach lub orzeczeniach poradni psychologiczno-pedagogicznej**
- W stosunku do uczniów z dostosowaniem wymagań edukacyjnych (stwierdzone i zapisane w opinii wydanej przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną) ogólnie stosowane są następujące ułatwienia:
  - uczniowie otrzymują sprawdziany uwzględniające ich dostosowanie do indywidualnych możliwości i potrzeb edukacyjnych, jak również wskazówki zawarte w opinii/ orzeczeniu (wydłużenie czasu pisania, odpytywanie ustne, sprawdzanie stopnia opanowania wiadomości i umiejętności na łatwiejszym materiale)
  - większa tolerancja błędów językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych przy ocenianiu ćwiczeń redakcyjnych
  - nieuwzględnianie w ocenie poziomu graficznego pisma
  - uczniowie mają możliwość poprawy dyktanda na ocenę dopuszczającą (bezbłędne przepisanie tekstu dyktanda z uwzględnieniem poprawek naniesionych przez nauczyciela).
- Przy ocenie ćwiczeń redakcyjnych uczniów ze stwierdzoną dysleksją rozwojową (stwierdzona i zapisana w opinii wydanej przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną) nie bierze się pod uwagę poprawności ortograficznej i interpunkcyjnej, a odpowiednio – komunikatywność wypowiedzi i czytelność z pominięciem zaburzeń strony graficznej pisma. Ponadto dyktanda uczniowie poprawiają „do skutku” (bezbłędne przepisanie tekstu dyktanda z uwzględnieniem poprawek nanoszonych przez nauczyciela).

8. Zasady wystawiania ocen na semestr i koniec roku

Na pierwszy semestr i koniec roku cena wystawiana jest z zachowaniem następujących zasad:

- Obowiązuje tzw. **średnia ważona**, której 75% stanowią oceny ze sprawdzianów, diagnoz, kartkówek, ważniejszych projektów, dyktand, zaangażowania czytelniczego, aktywności na lekcji (zapisywane na czerwono i zielono), a 25% z zadań domowych, recytacji i innych działań (odnotowywanych na niebiesko, czarno).
- **Nauczyciel informuje ucznia o wadze przypisywanej określönemu działaniu, podejmowanej aktywności.**
- **Średnia ważona obliczana jest przez system dziennika elektronicznego.**
- **Uczeń i rodzic ma możliwość monitorowania ww. ocen w dzienniku elektronicznym.**

- Uczeń otrzymuje ocenę wyższą, jeśli uzyska średnią:
  - dopuszczającą – 1,75% więcej
  - dostateczną – 2,75% i więcej
  - dobrą – 3,75% i więcej
  - bardzo dobrą – 4,75% i więcej
  - celującą – 5,5% i więcej

W przypadkach wątpliwych (brak przewagi danej średniej oceny lub duża rozpiętość, od dopuszczającej do bardzo dobrej, między ocenami) pod uwagę bierze się ogólną liczbę uzyskanych ocen – ilościową przewagę danej oceny oraz systematyczność, sumienność i zaangażowanie.

Uczniowie, którzy mają szansę uzyskać na semestr czy koniec roku ocenę dobrą, bardzo dobrą i celującą muszą dodatkowo wykazać się zaangażowaniem czytelnictwem (przeczytać np. lektury uzupełniające lub inne pozycje - ich ilość określana jest na początku roku szkolnego).

Uczniowie, którzy mają szansę uzyskać na semestr czy koniec roku ocenę celującą powinni również, o ile istnieje taka możliwość, potwierdzić swój wysoki poziom wiedzy i umiejętności poprzez udział i osiąganie zadawalających wyników w konkursach różnego szczebla, indywidualne zaangażowanie i kreatywność.

9. Pozostałe przedmiotowe zasady oceniania

A. Obowiązki ucznia i prawa

• Pisemne prace klasowe są obowiązkowe.

• W przypadku usprawiedliwionej nieobecności uczeń musi napisać pracę klasową, sprawdzian w uzgodnionym z nauczycielem terminie, jednak nie później niż w ciągu dwóch tygodni od powrotu do szkoły.

Nieobecność ucznia na sprawdzianie nie obliguje go do pisemnego zaliczenia wymaganej partii materiału. Uczeń może wykazać się znajomością ww. w sposób zwiększający jego szanse edukacyjne, np. ustnie.

• Jeżeli nieobecność jest nieusprawiedliwiona – uczeń przystępuje do napisania pracy klasowej, sprawdzianu na pierwszej lekcji, na którą przyszedł.

• Każdy sprawdzian musi zostać zaliczony w formie ustalonej z nauczycielem.

1. Brak zaliczenia pracy pisemnej nauczyciel oznacza wpisując w rubrykę ocen „0”.
2. Po upływie dwóch tygodni, od pojawienia się takiego wpisu w dzienniku i/lub powrotu ucznia po dłuższej nieobecności do szkoły, nauczyciel wpisuje w miejsce „0” ocenę ndst.

• **Odmowa odpowiedzi ustnej przez ucznia jest równoznaczna z wystawieniem mu oceny niedostatecznej.**

• Dopuszcza się stosowanie następujących skrótów w dzienniku lekcyjnym, m.in.:

- a. np – uczeń nieprzygotowany,
- b. bz – brak zadania,

- c. bzt - brak zeszytu,
- d. bć - brak ćwiczeń,
- e. 0 – uczeń nie pisał pracy pisemnej.

Poprawa ocen

- Uczeń ma obowiązek przystąpić do poprawy oceny niedostatecznej ze sprawdzianu, pracy klasowej, odpowiedzi, itp.,
- Uczeń ma prawo przystąpić do poprawienia innej oceny sprawdzianu, pracy klasowej, która ma służyć podniesieniu umiejętności ucznia
- Uczeń ma obowiązek i prawo poprawić sprawdzian, wypracowanie na następujących zasadach:

- tylko jeden raz
- w okresie do 2 tygodni
- po uzgodnieniu terminu z nauczycielem.

Uwaga! Wyjątek od powyższych zasad stanowi sprawdzian z lektury, który nie ulega poprawie, gdyż określa stopień znajomości treści lektury bezpośrednio przed jej omawianiem w klasie. Nauczyciel może podnieść ww. ocenę ucznia za zaangażowanie w trakcie realizację zadań związanych z opracowaniem lektury, które może być potwierdzeniem znajomości treści.

- Uczeń traci możliwość poprawy w przypadku:
  - a) celowego uchylania się od poprawy sprawdzianu w wyznaczonym terminie (brak obecności/nieobecność nieusprawiedliwiona)
  - lub
  - b) korzystania podczas sprawdzianu ze ściąg lub innych form korzystania z niedozwolonych źródeł informacji.

- Nauczyciel oddaje ocenione prace w terminie nieprzekraczającym 2 tygodnie.

Omówione i poprawione prace pisane przez uczniów w klasie pozostają w pracowni polonistycznej w oddzielnych imiennych teczkach. Uczniowie i rodzice po wcześniejszym umówieniu się z nauczycielem mają prawo wglądu do teczek i dodatkowych uzasadnień do poszczególnych ocen.

Kartkówki

- Nieobecność ucznia na kartkówce nie obliguje go do jej pisemnego zaliczenia.
- **Zgłaszanie nieprzygotowania**

Przygotowanie

Każde nieprzygotowanie (brak zadań, ćwiczeń, zeszytu, itp.) należy:

- **zgłosić nauczycielowi przed lekcją, uzasadniając jego przyczynę; wówczas uczeń nie ponosi konsekwencji z wyjątkiem odnotowania braku zadania. Ma jednak obowiązek wykonać je na dzień następny.**

Nieuzupełnienie ww. w powyższym terminie skutkuje wpisaniem, oceny niedostatecznej do dziennika lekcyjnego.

UWAGA! Odnotowanie przez nauczyciela braku zadania domowego, nieprzygotowania na lekcji (bez wcześniejszego zgłoszenia) skutkuje oceną niedostateczną.

- **Szczegółowe kryteria na poszczególne oceny są udostępniane do wglądu w sali nr 6.**

System oceniania może podlegać ewaluacji (zmianie), o której uczeń zawsze zostanie poinformowany.